

Zwolnione podmioty z kosztów:

1. strona skarżąca działanie, bezczynność organu lub przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawach:
 1. z zakresu pomocy i opieki społecznej,
 2. dotyczących statusu bezrobotnego, zasiłków oraz innych należności i uprawnień przysługujących osobie bezrobotnej,
 3. dotyczących chorób zawodowych, świadczeń leczniczych oraz świadczeń rehabilitacyjnych,
 4. ze stosunków pracy i stosunków służbowych,
 5. z zakresu ubezpieczeń społecznych,
 6. z zakresu powszechnego obowiązku obrony,
 7. udzielania cudzoziemcom ochrony,
 8. dotyczących dodatków mieszkaniowych;
2. prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka;
3. kurator strony wyznaczony przez sąd orzekający lub przez sąd opiekuńczy dla danej sprawy;
4. strona, której przyznane zostało prawo do pomocy w postępowaniu przed sądem administracyjnym (prawo pomocy), w zakresie określonym w prawomocnym postanowieniu o przyznaniu tego prawa
5. organizacje pożytku publicznego, działające na podstawie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w sprawach własnych, z wyjątkiem spraw dotyczących prowadzonej przez te organizacje działalności gospodarczej, a także organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 239 i 395) w sprawach własnych dotyczących realizacji zleconego zadania publicznego na podstawie przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Zwolnienie od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w przepisie prawa lub w postanowieniu sądu administracyjnego bez określenia zakresu tego zwolnienia - oznacza całkowite zwolnienie z obowiązku wnoszenia zarówno opłat sądowych, jak i ponoszenia wydatków.

Wydatki za stronę zwolnioną od kosztów sądowych **wykładane** są z części **budżetu sądu** administracyjnego, w zakresie tego zwolnienia.

Prawo pomocy:

1. może być przyznane stronie na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania
2. wniosek wolny od opłat
3. **zakres prawa pomocy:**
 1. obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego
 2. ustanowienie pełnomocnika w ramach prawa pomocy = udzielenie pełnomocnictwa
 3. jeśli strona wskazała konkretnego pełnomocnika - tego pełnomocnika
4. **całość lub część:**
 1. prawo pomocy może być przyznane w zakresie całkowitym lub częściowym
 2. **w zakresie całkowitym** obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego
 3. **w zakresie częściowym** obejmuje zwolnienie tylko od opłat sądowych w całości lub w części albo tylko od wydatków albo od opłat sądowych i wydatków lub obejmuje tylko ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego
 4. częściowe zwolnienie od opłat lub wydatków może polegać na zwolnieniu od poniesienia ułamkowej ich części albo określonej ich kwoty pieniężnej
5. przyznanie **osobie fizycznej:**
 1. w zakresie całkowitym - gdy osoba ta wykaze, że nie jest w stanie ponieść jakichkolwiek kosztów postępowania;
 2. w zakresie częściowym - gdy wykaze, że nie jest w stanie ponieść pełnych kosztów

postępowania, bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny

6. przyznanie **osobie prawnej** lub jednostce:
 1. w zakresie całkowitym - gdy wykaże, że nie ma żadnych środków na poniesienie jakichkolwiek kosztów postępowania;
 2. w zakresie częściowym - gdy wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie pełnych kosztów postępowania
7. **nie przysługuje** stronie w razie **oczywistej bezzasadności jej skargi**
8. nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów postępowania, jeżeli obowiązek taki wynika z innych przepisów
9. **cofnięcie:**
 1. może być cofnięte w całości lub w części, jeżeli się okaże, że okoliczności, na podstawie których je przyznano, nie istniały lub przestały istnieć
 2. jeżeli strona cofnie wniosek lub rozpoznanie wniosku stało się zbędne, postępowanie w sprawie przyznania prawa pomocy umarza się
10. **wygasa** ze śmiercią strony, która je uzyskała

Wniosek o przyznanie prawa pomocy:

1. powinien zawierać oświadczenie strony obejmujące dokładne dane o stanie majątkowym i dochodach, a jeżeli wniosek składa osoba fizyczna, ponadto dokładne dane o stanie rodzinnym oraz oświadczenie strony o niezatrudnieniu lub niepozostawaniu w innym stosunku prawnym z adwokatem, radcą prawnym, doradcą podatkowym lub rzecznikiem patentowym
2. oświadczenia, o których mowa wyżej, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia."
3. składa się na urzędowym formularzu według ustalonego wzoru

Rozpoznanie wniosku:

1. wniosek o przyznanie prawa pomocy oraz wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej składa się do właściwego WSA
2. jeżeli oświadczenie strony zawarte we wniosku, o którym mowa w art. 252, okaże się niewystarczające do oceny jej rzeczywistego stanu majątkowego i możliwości płatniczych oraz stanu rodzinnego lub budzi wątpliwości, strona jest obowiązana złożyć na wezwanie, w określonym terminie, dodatkowe oświadczenie lub przedłożyć dokumenty źródłowe dotyczące jej stanu majątkowego, dochodów lub stanu rodzinnego
3. wniosek o przyznanie prawa pomocy, który nie został złożony na urzędowym formularzu lub którego braków strona nie uzupełniła w określonym terminie, pozostawia się bez rozpoznania

Na postanowienia lub zarządzenia referendarza sądowego przysługuje **sprzeciw**.